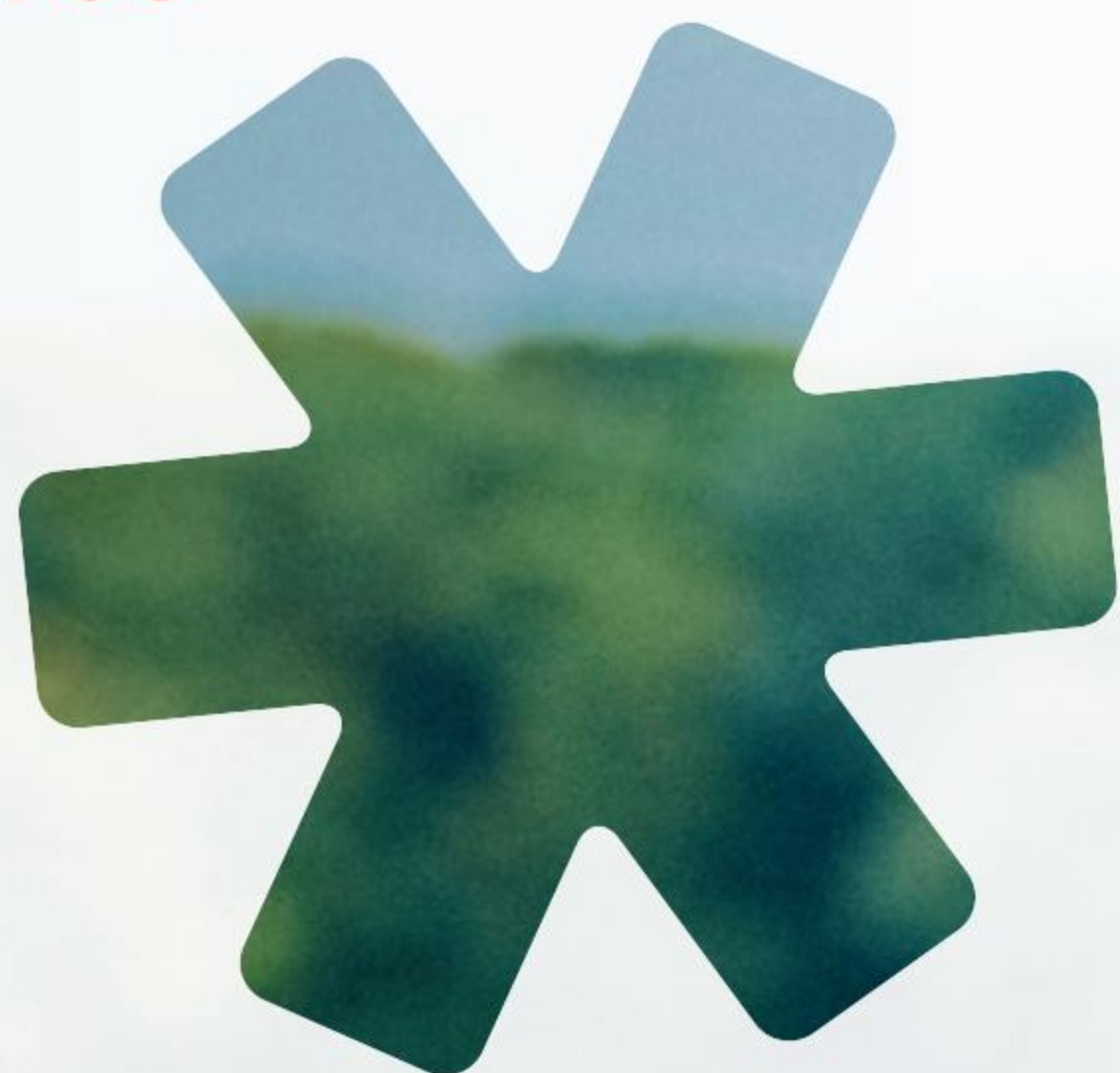

MAG.

VLAAMS-BRABANT

#96

Het Vlaams-Brabant van 2050

Het Provinciaal Beleidsplan Ruimte

Een waterstofpaneel op je dak?

Energie uit licht en lucht

Akkerranden vol kleur en leven

Landbouwers versterken het landschap

Magazine
van en voor
**DE VLAAMS-
BRABANDER**

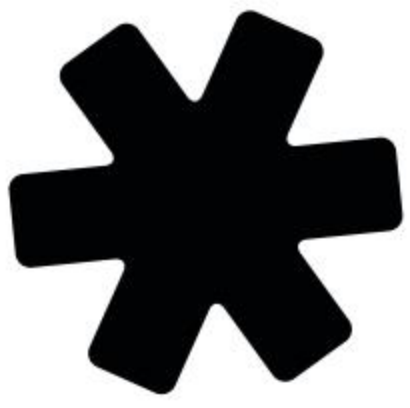
“Die open ruimte is zo kostbaar”

Michaël Van Droogenbroeck wandelt in het Dijleland

**VLAAMS-
BRABANT**

de provincie, jouw streekmotor

**VLAAMS-
BRABANT**

Terugblik op 2022...

De feesten staan voor de deur, dus tijd om even terug te kijken op het afgelopen jaar. En daarin kregen we helaas opnieuw heel wat crisissen te verwerken. Net op het moment dat het Coronavirus een beetje werd teruggedrongen en we min of meer hoopten op een terugkeer naar een normalere maatschappij, kregen we er een volgende uitdaging bij. Begin dit voorjaar brak de oorlog uit in Oekraïne. Naast de instroom van vluchtelingen, leidde deze ook tot een enorme energiecrisis met bijbehorende hyperinflatie. Maar ook de uitzonderlijke droogte zorgde afgelopen zomer voor heel wat kopzorgen.

Die opeenstapeling van crisissen heeft er behoorlijk ingehakt en vele mensen echt in moeilijkheden gebracht. Het heeft onmiskenbaar ook een enorme druk gelegd op de werking van de lokale besturen en hun personeelsleden. Gelukkig hebben we ook veel veerkracht en een ongekennde solidariteit gezien. Talloze vrijwilligers bleven zich in de vaccinatiecentra onvermoeibaar inzetten voor een herfstprik, die ons ook moet beschermen tegen de omnikron variant. Vlaams-Brabant vervulde een heuse voorbeeldrol voor de opvang van Oekraïense ontheemden, dankzij de gastvrijheid van talrijke gezinnen en de creativiteit van onze steden en gemeenten. Er werd nog nooit zo bewust omgegaan met waterverbruik en we zijn het ondertussen al gewoon dat onze verwarming een graadje lager staat.

Als gouverneur van Vlaams-Brabant kan ik enkel maar fier en dankbaar zijn voor die grote solidariteit en verantwoordelijkheidszin in onze provincie. En doe ik een warme oproep aan iedereen om dit nog even vol te houden en positief te blijven. Heb oog voor vrienden en familie, maar ook voor je naaste omgeving en burens. We gaan allemaal ons steentje moeten bijdragen om in deze koude wintermaanden wat warmte te brengen. Ik wens jullie alvast veel lichtpuntjes de komende periode en een zo vreugdevol en gezond mogelijk 2023!

Jan Spooren

Provinciegouverneur

8

MICHAËL VAN DROOGENBROECK ZOEKT RUIMTE IN HET DIJLELAND

12

WELKOM IN HET VLAAMS-BRABANT VAN 2050!

22

“ONZE ENERGIE-REKENING DAALDE TOT EEN DERDE”

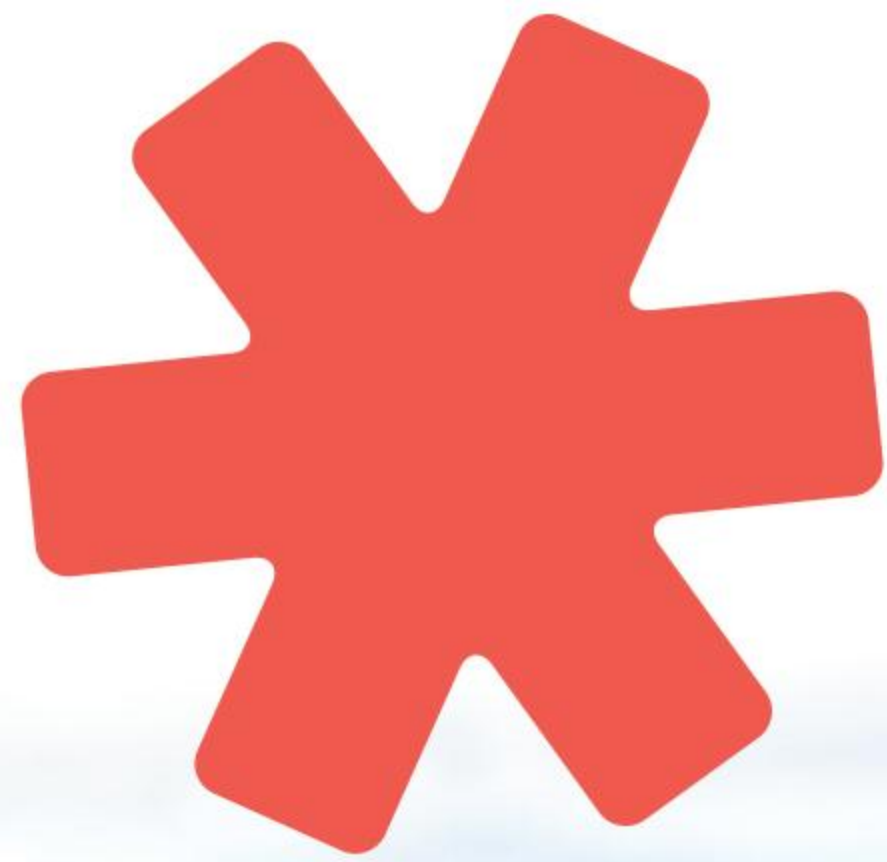

Vlms-Brbnt kort p.4

Vraag van de lezer p.11

Favoriet plekje p.29

REALISATIE Bridgeneers | FOTOGRAFIE Lander Loecx, www.straffestreek.be, Marco Mertens | © Regionaal Landschap Brabantse Kouters, Lindsay Vanesch, Astrid Agemans, VRT, Peter Maris, Vlaamse Landmaatschappij | VU Provincie Vlaams-Brabant, Provincieplein 1, 3010 Leuven, | REDACTIEADRES Provincie Vlaams-Brabant, communicatiedienst, Provincieplein 1, 3010 Leuven CONTACT ☎ 016 26 70 00 @ info@vlaamsbrabant.be 🌐 www.vlaamsbrabant.be f facebook.com/VlaamsBrabant 🐦 @vlaams_brabant 📷 @vlaamsbrabant | De gegevens worden verwerkt conform de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming van 24 mei 2016 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Voor vragen mail @ persoonsgegevens@vlaamsbrabant.be

Vlms-Brbnt KORT

Een aandeel in de oogst

Wist je dat quinoa ook gewoon hier bij ons groeit? Landbouwers Wouter en David hebben net de oogst achter de rug op hun velden in Herent en Opwijk. Ze kregen daarbij hulp van de onderzoekers van het Praktijkpunt Landbouw Vlaams-Brabant. Die hulp is welkom, want nieuwe gewassen telen houdt risico's in. Maar jij kan hen steunen! Hoe? Via www.akkerdelen.be kan je een oogstaandeel kopen of cadeau geven. Zo word je als consument voor een kleine prijs mee eigenaar van het veld en deel je het teeltrisico én de winst met de boer. Meer weten?

 www.akkerdelen.be

Haal de witloofbox naar de klas

Hmmm, witloof. Lekker, gezond en typisch Vlaams-Brabant. Maar meestal niet de favoriete groente van kinderen. Dat wil Wimmeke W. verhelpen. Hij leert dit najaar opnieuw honderden scholieren witloof eten.

Dankzij de witloofbox telen leerlingen zelf witloof. Met wortels, potten, teelthandleiding en een grote kartonnen doos gaan ze aan de slag. Op drie weken tijd zijn de kropjes klaar voor de oogst. Door de kropjes zelf te zien groeien, zullen de kinderen sneller een hapje proeven en de smaak appreciëren. De voorbije jaren leerden op die manier al meer dan 200.000 kinderen de smaak van witloof kennen.

 www.vlaamsbrabant.be/witloofbox

Een warm geschenk met een verhaal? People Made!

Op zoek naar een origineel en betekenisvol eindejaarsgeschenk? Met een warm en sociaal verhaal? Een geschenkpakket van People Made is gevuld met producten die werden gemaakt door de sociale-economiebedrijven en arbeidzorginitiatieven van Vlaams-Brabant. Daar werken mensen voor wie een job in de reguliere economie niet voor de hand ligt om tal van redenen. Maar talent hebben ze wel, en ze maken vaak heel unieke producten. Van keramiek tot insectenhôtels, bier, juwelen en veel meer.

Fietslamp en kaars

Naast geschenkpakketten vind je in de webshop van People Made ook enkele bijzondere, sociale maar ook

circulaire, geschenkideeën. Designer Sep Verboom - in 2020 designer of the year – ontwierp een prachtige lamp met reststromen van het sociale-economiebedrijf VELO in Leuven. Hij creëerde de lamp op vraag van Volmaakt, een sociaal designlabel. En De Vlaspit in Scherpenheuvel maakt de kaars 'Circulatte'. Een circulaire kaars gemaakt van olie die door het arbeidzorginitiatief Oostrem in Herent werd gewonnen uit gedroogd koffiegruis van UZ Leuven. Het initiatief kwam van de startup More2Coffee.

 www.peoplemade.be

Dertigers in de Groene Gordel

In het voorjaar laat Eén de nieuwe reeks van de populaire fictiereeks Dertigers op ons los. Met een heel nieuwe vriendengroep en cast. De reeks speelt zich af in de Groene Gordel, en dat vinden de jonge acteurs perfect. "Voor mij is het heel fijn om opnames te doen op de plaatsen waar ik ook kom. Want in mijn vrije tijd ga ik fietsen langs in Gaasbeek en Lennik", zegt acteur Gilles Van Hecke. Ook actrice Idalie Samad is opgetogen: "Het is keitof om in mijn eigen streek te filmen, in het groen met de gezelligheid en de toffe sfeer van deze regio."

De nieuwe reeks zal voor veel Vlaamse kijkers een aangename kennismaking zijn met de Groene Gordel. De variatie in landschappen, het betoverend groene karakter met ontelbaar veel kasteelparken en tuinen en de kwaliteitsvolle gastronomie maken de regio een potentiële toeristische topbestemming. Daar speelt Toerisme Vlaams-Brabant graag op in met een nationale campagne en een heuse Dertigers fietszoektocht.

Geef eens een Straffe Streek als cadeau

Op zoek naar een origineel eindejaarsgeschenk? De Straffe Streek Box is het perfecte cadeau. De box is gevuld met streekeigen lekkernijen. Je hoeft er zelfs niet voor naar de winkel: ga naar www.straffestreekbox.be en kies je favoriete box. Betaal online en je krijgt je pakket netjes aan huis geleverd. De boxen zijn er in verschillende variaties en prijsklassen.

Liever een pakket op maat? Spring dan een lokaal verkooppunt binnen en laat er een box vullen met streekproducten naar

jouw smaak. Alle streekhoekjes vind je op www.straffestreek.be

Ben je een Straffe onderneming? Dan kies je toch voor een Straffe Streek Box als relatiegeschenk of eindejaarscadeautje voor je medewerkers. Lokaal en milieuvriendelijk. Meer op:

 www.straffestreekbox.be

**HIER
IS 'T TE
DOEN!**

KOOP LOKAAL & WIN, WIN, WIN
MET ONZE EINDEJAARSACTIE!

Hier is 't te doen!

Zie je deze slogan aan de winkel in je buurt uithangen, dan kan je er mooie prijzen winnen. De dienst economie van de provincie Vlaams-Brabant organiseert namelijk samen met de deelnemende gemeenten een eindejaarsactie van 15 december 2022 tot 15 januari 2023. Bij elke aankoop die je doet, krijg je een invulkaart of registreer je je aankoop met de promo-app. Zo maak je kans op een leuke prijs.

 www.ikkooplokaalinvlaamsbrabant.be

Fietslicht aan en gaan!

Zijn jij en je fiets voorbereid op de donkere wintermaanden? Uit onderzoek blijkt dat er wel vijf keer meer ongevallen met fietsers gebeuren nadat we zijn overgeschakeld op winteruur. En dan vooral bij zonsopgang en het vallen van de avond. Met een goed werkende fietsverlichting word je gezien en heb je meer aandacht voor hindernissen op de weg.

Wil je daar als secundaire school iets aan doen? Dan helpt de provincie je graag. Als je als school een controleactie van de fietsverlichting organiseert, krijg je een gratis fietspakket met lichtcontrolekaarten, spaakreflectoren, aankondigingsborden, fietslampjes en campagnemateriaal.

Doe je mee? Bestel je pakket via:

 www.vlaamsbrabant.be/fietslichtaanengaan

Warme winter in onze provinciedomeinen

Provinciedomein Halve Maan (Diest)

Putteke Winter - 3 december - 18u-22u

Het domein wordt omgetoverd tot een Putteke Winterdorp met spectaculaire vuurperformers, verbluffende lichteffecten en onvlambare muziekritmés.

Provinciedomein Huizingen

Fakkeltocht - 4 december - 16u30-18u

Een betoverende wandeling door het bos met alleen het licht van een fakkel om je te begeleiden. Een gids wijst je de weg.

Putteke Winter - 13 januari - 18u-21u30

Maak een romantische winterwandeling langs de mooiste plekjes. De wandeling is sfeervol verlicht met kaarsen, vuurkorven en lichteffecten. Laat je verrassen door de indrukwekkende slotshow en verwarm jezelf met heerlijke hapjes en drankjes.

Provinciedomein Het Vinne (Zoutleeuw)

Wilde planten en ongewervelden in je tuin - 5 december - 19u30-22u

Hoe zorg je voor meer biodiversiteit in een natuurvriendelijke tuin? Een boeiende lezing over gefaseerd maaibeheer, wilde planten en ongewervelden.

Provinciedomein Kessel-Lo

Dwaallichtwandeling - 16 december - 18u-21u

Een gezellige avondtocht van 1,5 kilometer langs fonkelende lichtinstallaties en dansende dwaallichtjes.

Meer info, tickets en inschrijvingen via

 www.vlaamsbrabant.belprovinciedomeinen

Nieuws uit de provincieraad

Overstromingsgebied in Oplinter

Bij hevige regenval trad de Genovevabeek in Oplinter al vaker uit haar oevers. Dat zorgde voor overlast, vooral ter hoogte van de Dalweg en de Beekstraat. Om hieraan te verhelpen keurde de provincieraad een samenwerkingsovereenkomst goed tussen watering 'De Grote Gete', Aquafin, Fluvius en de provincie Vlaams-Brabant. Samen gaan ze opwaarts van het centrum van Oplinter een gecontroleerd overstromingsgebied voorzien.

Eerder plande Aquafin al de aanleg van een afvalwatercollector zodat afvalwater niet meer rechtstreeks in de Genovevabeek terecht komt. Als die werken achter de rug zijn, zorgt Fluvius ervoor dat het regenwater niet langer in de riolering stroomt. Deze maatregelen zijn goed voor de waterkwaliteit, maar onvoldoende om het dorp te vrijwaren van overstroming. Een gecombineerde oplossing, mét overstromingsgebied, zal de kans op wateroverlast in Oplinter-centrum sterk verminderen.

*"Hier kan ik
ontsnappen."*

MICHAËL VAN DROOGENBROECK ZOEKT RUIMTE IN HET DIJLELAND

Michaël van Droogenbroeck trotseert met plezier weer en wind in de open velden van het Brabantse leemplateau. De kerktoren van Leefdaal komt nog net uit het dal van de Voer kijken en heel in de verte tekent de skyline van Leuven zich af. “Open ruimte is een kostbaar goed”, mijmert de VRT-journalist tijdens de Sint-Veronawandeling. “Het is belangrijk dat we daarover waken.”

Als hij even niet het financiële nieuws voor de VRT uitpluist of een lezing geeft over zijn nieuwste boek 'Investeren in de derde helft van je leven', bindt Michaël van Droogenbroeck zijn wandelschoenen aan. Het Zoniënwoud ligt voor zijn deur in Jezus-Eik maar nog liever trekt hij richting Dijleland. "Misschien omdat het glooiende landschap me wat aan het Pajottenland doet denken, waar ik ben opgegroeid", zegt hij. "Maar nog meer dan in mijn geboortestreek, krijg ik in het open akkerlandschap van Leefdaal een echt ruimtegevoel."

Voer en Verona

De Sint-Veronawandeling vertrekt aan de Sint-Lambertuskerk in Leefdaal en al meteen wandelen we door een prachtige bomendreef. Die leidt helemaal tot aan het Kasteel van Leefdaal, of 'de Liedekerke', ooit het centrum van een middeleeuwse heerlijkheid. De kasteeltuin ligt er uitnodigend bij maar we worden vriendelijk letterlijk wandelen gestuurd door de bewoner. De Voer en het autovrije Voerwegje brengen ons via de vallei uiteindelijk tot bij de knappe Sint-Veronakapel. De oudste delen van

dit kerkje zijn minstens duizend jaar oud. Volgens de legende ligt de volkseilige Sint-Verona hier begraven.

Maar even genoeg geschiedenis nu, want als we aan de rand van het Brabantse leemplateau komen, zet Michaël er de pas in. Haren in de wind, miezer op het gezicht. "Dat doet deugd", vertelt hij. "We hebben hier in Vlaams-Brabant nood aan zulke open ruimte. De druk van Brussel en de verstedelijking is nooit ver weg, dus is het belangrijk dat we de grens tussen stad en platteland bewaken. Waar kunnen we nog bouwen en waar niet? Waar krijgen landbouw en natuur voorrang? Waar kunnen we wandelen, fietsen en herademen in het groen? Ruimtelijke ordening is een evenwichtsoefening."

Radijsjes en kruidenranden

De voetweg zakt dieper het landschap in en verandert in een mooie holle weg. In de begroeide berm kletteren vogels. Op de velden - nu boven onze hoofden - verschijnen kruidenranden als buffer tussen de begroeiing en de gewassen. Michaël is ervan overtuigd dat de

landbouw veel meer betekent dan louter voedselproductie.

"Mijn ouders waren tuinbouwers in Sint-Anna-Pede. Ze teelden vooral radijsen. De serres zijn grotendeels afgebroken maar mijn vader bewerkt het land nog steeds zelf. Wat hij zelf niet verbruikt, verkoopt hij aan de straatkant. Je merkt dat er veel vraag is naar verse kwaliteitsproducten, recht van het veld. Hij speelde dertig jaar geleden al met het idee om een collectieve tuin in te richten. Een visionair idee, zo blijkt nu. Zelfpluktuinen zijn helemaal in. Zo vervult landbouw ook een sociale rol, en hier in het Dijleland versterkt ze de natuur en biodiversiteit door kruidenranden aan te leggen. Hoe mooi is dat?"

Ontsnappen

De bebouwing komt weer in zicht. Even leken we helemaal weg van de drukte, hier tussen Leuven en Brussel. "Ik heb het gevoel dat het in de hoofden van de mensen is doorgedrongen dat we niet elk plekje groen moeten opgeven. Behoud de open ruimte die er is, zoveel mogelijk. We hebben een plek nodig om te ontsnappen." *

Ook uitwaaien in het Dijleland?

De Sint-Veronawandeling (6,2 km) is een suggestieroute op het wandelnetwerk Brabantse Wouden.

Vertrek aan de Sint-Lambertuskerk van Leefdaal en volg de knooppunten 5 - 57 - 529 - 56 - 55 - 52 - 51 - 50 - 5.

VRAAG VAN DE LEZER

Het ontwerp van het nieuwe Provinciaal Beleidsplan Ruimte is klaar. Kan ik dit ontwerp inkijken en nog een suggestie doen? Hoe verloopt het openbaar onderzoek?

Om tot een belangrijk plan als het Provinciaal Beleidsplan Ruimte te komen, gaan we niet over een nacht ijs. We doorlopen een lang traject met voldoende inspraakrondes, zoals dat wettelijk is vastgelegd. Hoe meer mensen hun ideeën en mening geven,

hoe breder het uiteindelijke plan gedragen wordt door iedereen. Dus polsen we heel graag naar jouw advies, suggesties en bemerkingen.

Het provinciebestuur begon al in 2014 met de voorbereiding van het nieuwe Beleidsplan Ruimte. Na stevig onderzoek en heel wat studies maakten we een eerste nota. Die legden we in 2020 al voor aan het grote publiek. In 2021-2022 volgden intensieve gesprekken met de 65 gemeentebesturen van Vlaams-Brabant en met de Vlaamse overheid.

Het resultaat van al deze gesprekken is het ontwerp dat nu klaar is. Dit leggen we nu graag opnieuw voor aan alle Vlaams-Brabanders tijdens een openbaar onderzoek. Dat start op 1 december 2022 en loopt tot en met 1 maart 2023.

Tijdens deze periode vind je het ontwerp op de website www.ruimtevoorvlaamsbrabant.be én in het gemeentehuis van elke gemeente in onze provincie. Je kan schriftelijk reageren, analoog of digitaal.

Of kom naar een van de informatie- en inspraakvergaderingen die de provincie tijdens de eerste helft van het openbaar onderzoek organiseert. Ook daar kan je je mening kwijt. Zo werken we samen aan een definitief Beleidsplan Ruimte. ✱

Je vindt alle informatie op:

 www.ruimtevoorvlaamsbrabant.be

Stel jouw vraag aan de provincie

Heb jij ook een prangende vraag waarbij de provincie je kan helpen? Contacteer ons dan via:

 info@vlaamsbrabant.be

 Provincie Vlaams-Brabant,
Communicatiedienst
Provincieplein 1, 3010 Leuven

Ruimte voor Vlaams-Brabant

WELKOM IN HET VLAAMS- BRABANT VAN 2050!

Waar we wonen, werken en leven in vlot bereikbare bruisende steden en dorpen. Dichtbij alles wat we nodig hebben, zoals winkels, scholen, openbaar vervoer en vrijetijdsmogelijkheden. Het groen en water in de buurt zorgen voor gezonde lucht en verkoeling. Onze duurzame energie komt van de zon, de wind en het water. Voorbij de huizen vind je open ruimte, met plaats voor landbouw, natuurbeleving en recreatie. Dat landschap beschermt ons ook tegen droogte en overstromingen als gevolg van de klimaatverandering.

Een hoopvolle toekomst!

We staan voor enkele stevige uitdagingen. Onze bevolking groeit, maar de beschikbare ruimte blijft dezelfde. De bevolking wordt ouder en de gezinnen alsmat kleiner, zodat we een ander type woningen nodig hebben. Door keuzes uit het verleden hebben we nu een erg verspreide bebouwing, waardoor de open ruimte onder druk staat. Die ruimte is belangrijk voor onze voedselproductie, voor de biodiversiteit, voor wateropvang en voor ontspanning. Daarom bepaalt het Provinciaal Beleidsplan Ruimte vandaag de richting voor ruimtelijke ontwikkelingen in de komende 25 jaar. Want als we morgen nog ruimte willen hebben waar het goed is om te leven, dan moeten we daar nu aan werken.

Wat denk jij ervan?

Een nieuw beleidsplan komt er niet zomaar. We moeten als provinciebestuur een lange weg afleggen die wettelijk is vastgelegd. Met veel inspraak en hulp van de Vlaams-Brabanders zelf, maakten we een ontwerp van het nieuwe Provinciaal Beleidsplan Ruimte. Jij krijgt het laatste woord, want met een breed openbaar onderzoek polsen we naar jouw mening. *

Meer weten?

 www.ruimtevoorvlaamsbrabant.be

De vier krachtlijnen van het Provinciaal Beleidsplan Ruimte

- ① Woonkernen waar het goed is om te leven, met knooppunten van **duurzame mobiliteit**.
- ② Een **groenblauwe dooradering** van de ruimte, met plaats voor water én natuur.
- ③ Meer hernieuwbare energie en **energie-efficiënte industrieterreinen**.
- ④ Een **gebiedsgerichte werking** met de provincie als regisseur. Want als we overheden, inwoners en andere belanghebbenden in een bepaald gebied laten samenwerken, boeken we betere resultaten.

Ruimte voor economie

De bedrijven- zone van morgen

Een bedrijventerrein met warmte uit de grond en energie van de zon. Met een buurtpark vol leven als groene buffer. Waar open grachten en een waterbekken vol biodiversiteit het regenwater de tijd geven te infiltreren. Bedrijvenzone Vlaamse Staak in Opwijk is een voorbeeld van duurzaamheid.

De nieuwe bedrijvenzone Vlaamse Staak in Nijverseel, bij Opwijk, lijkt op het eerste gezicht eentje zoals er zoveel zijn in Vlaanderen. Met dertien kavels en een gedeeld bedrijfsgebouw voor lokale kmo's. Maar het is allesbehalve doorsnee. De Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij (POM) Vlaams-Brabant, de gemeente Opwijk en intercommunale Haviland maakten er een toonbeeld van duurzaamheid van.

Infiltratie en buurtgroen

De regen die op de daken en de verhardingen valt, gaat via grachten naar een onverhard bufferbekken aan de rand van het bedrijventerrein. Daar krijgt het water rustig de tijd om in de bodem te dringen. Een poel vol leven, maar dé groene troef voor werknemers en buurtbewoners is het nieuwe buurtpark.

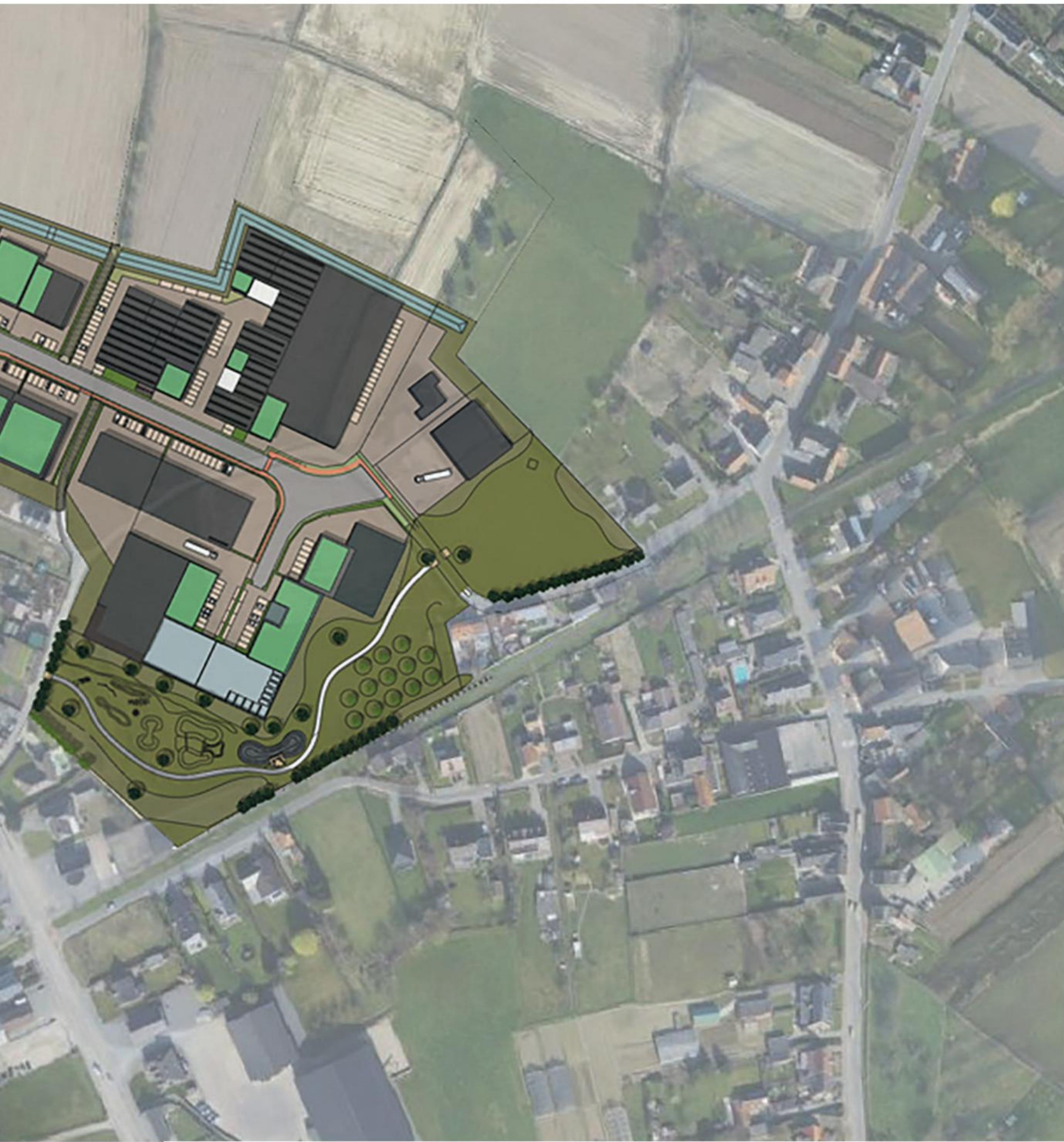

Tussen de huizen en de bedrijfsgebouwen ligt nu een speels park als buffer, waar de kinderen van de scholen en de jeugdbeweging kunnen ravotten"

"De kmo-zone ligt aan de rand van het dorp. Tussen de huizen en de bedrijfsgebouwen ligt nu een speels park als buffer, waar de kinderen van de scholen en de jeugdbeweging kunnen ravotten", zegt projectmanager Ilse Demeulenaere van POM Vlaams-Brabant. "Uitgetekend door het Regionaal Landschap Brabantse Kouters samen met de buurtbewoners. Je vindt er klauterelementen, een poel, wadi's, een slingerend wandel- en fietspad en voldoende groen om te verpozen. De fietsnelweg F27 Aalst-Dendermonde loopt er langs, dus ook de fietsers kregen er een mooie halte bij."

Energie uitwisselen

De drie partners stonden bij de inrichting van het terrein voor een uitdaging: er lag geen gasnet in de buurt. Ze hebben van de nood een deugd gemaakt. "Niet

Ruimte om te ondernemen

Ondernemers ruimte geven, dat is de hoofdtaak van de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij Vlaams-Brabant. En dat in een provincie waar amper 2,8% van de totale oppervlakte is bestemd voor bedrijventerreinen. Dat is het laagste aandeel van alle Vlaamse provincies. De POM vernieuwt verouderde bedrijventerreinen en ontwikkelt er nieuwe waar dat kan. Met bijzondere aandacht voor duurzaamheid, mobiliteit en energie. Zodat onze bedrijventerreinen klaar zijn voor morgen.

 www.pomvlaamsbrabant.be

alleen zou een gasleiding aanleggen heel duur zijn, je kan je ook vragen stellen bij de duurzaamheid ervan. Waarom niet resoluut gaan voor hernieuwbare energie in een duurzaam energieconcept?", zegt projectmanager Ilse.

De POM riep de hulp in van de esco Wattson. Esco staat voor 'energy service company', een organisatie die integrale energieoplossingen levert. De deskundigen van Wattson zorgden ervoor dat elk bedrijfspand zonnepanelen op het dak kreeg. De groene energie stuurt onder meer warmtepompen aan. Het sturingsysteem laat toe dat de bedrijven hun energieoverschotten onderling kunnen uitwisselen. "We zijn er helemaal klaar voor, alleen laat de wet het nog niet toe. Zodra het wettelijk kan, vormt bedrijventerrein Vlaamse Staak een eigen lokale energiegemeenschap." *

Ruimte voor duurzame mobiliteit

Fietssnelweg F2 groeit

Ken jij de fietssnelweg al?

Een fietssnelweg brengt je vlot, veilig en comfortabel naar school, het werk of waar je ook moet zijn. Rechttoe rechtaan, want de snelweg volgt vaak het spoor, de rivier of de snelweg. Je komt op je bestemming met een beter humeur én gezondheid.

 www.fietssnelwegen.be

Er komt vorm in de toekomstige fietssnelweg F2 tussen Gent en Brussel. Althans op papier: de provincie Vlaams-Brabant heeft de ontwerpplannen klaar voor het deeltraject tussen de Neeralfenestraat in Ternat en het station van Sint-Martens-Bodegem.

Fietssnelweg F2 is een 52 kilometer lange fietsverbinding van Gent, via Wetteren, Aalst en Denderleeuw naar de provincie Vlaams-Brabant. Hier doorkruist ze de gemeenten Affligem, Ternat en Dilbeek tot aan de grens met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Via Sint-Agatha-Berchem, Ganshoren en Jette fiets je zo dieper de hoofdstad in.

Tussen Ternat en Sint-Martens-Bodegem

Stap voor stap, en traject per traject, groeit de fietssnelweg. De provincie Vlaams-Brabant coördineert en stimuleert als streekmotor de aanleg van fietssnelwegen. Omdat het een complex dossier is en de F2 er door dichte bebouwing moet, treedt de provincie op als bouwheer voor het deeltraject tussen Neeralfenestraat in Ternat en het station van Sint-Martens-Bodegem.

De ontwerpplannen zijn nu klaar en tonen een vier meter breed, comfortabel verhard, verkeersluw en volledig verlicht traject.

De provincie legde de plannen voor tijdens een infomoment en past het ontwerp aan op basis van de opmerkingen van de aanwezigen. Intussen werkt de provincie Vlaams-Brabant ook aan de plannen voor de fietssnelweg tussen de Neeralfenestraat en het station van Ternat. Met verschillende partners én met inspraak van de inwoners.

Hagedis in winterslaap

De Werkvennootschap staat in voor de aanleg van het deeltraject van het station van Sint-Martens-Bodegem tot de grens met Brussel. Een delicate zes kilometer, want de fietssnelweg snijdt er door natuur waar onder meer de hazelworm en de levendbarende hagedis huizen.

Een bredere tunnel in Opwijk

Fietsers en voetgangers krijgen het een stuk gemakkelijker in de stationsomgeving van Opwijk. Infrabel heeft het ontwerp klaar voor de Foksveldtunnel. Die wordt breder en minder steil. De tunnel ligt op het tracé van de fietssnelwegen F27 Aalst-Londerzeel en F221 Dendermonde-Asse.

De Leirekensroute als fietssnelweg

De provincie Vlaams-Brabant onderzocht hoe ze de toeristische Leirekensroute kan verbeteren als onderdeel van de fietssnelweg F27. Ze hield daarbij rekening met de natuur- en landschapswaarden. Het groene karakter van de route blijft behouden en wordt nog versterkt waar dat kan.

Station Haacht: plaats voor fietsers en hemelwater

252 fietsen, 4 bakfietsen en 6 motorfietsen. Tweewielers krijgen alle ruimte in de nieuwe overdekte fietsenstalling aan het station van Haacht.

De Werkvennootschap vernieuwde de hele pendelparking, in samenwerking met de provincie Vlaams-Brabant, de gemeente Haacht en de NMBS. De parking telt 325 autostaanplaatsen, waarvan 10 voor personen met een

beperkte mobiliteit. Er komen ook nog laadpalen voor elektrische wagens. De toegangsweg naar de pendelparking werd verlegd zodat er plaats vrijkwam voor een autovrije fietsverbinding en een aangenaam stationsplein. Wadi's tussen de parkeervakken, doorlaatbare voegvulling tussen de kasseien en kunststof grastegels zorgen ervoor dat hemelwater alle kans krijgt om te infiltreren.

Om de diertjes niet te storen in hun winterslaap, schermt De Werkvennootschap de werf af. Het nieuwe traject krijgt aan weerszijden hoge randen zodat de kwetsbare reptielen en amfibieën niet over de fietssnelweg lopen. Ze kunnen via kokers de fietssnelweg onderdoor. *

Een proces van jaren

Wanneer trapt de eerste fietspendelaar vlot en veilig over de fietssnelweg F2 van Ternat naar Brussel? De procedure voor de aanleg van een fietssnelweg is lang en onvoorspelbaar. Tussen idee en aanleg zitten vaak veel jaren.

VOORBEREIDING
1 jaar

ONTWERP
1 jaar

PROCEDURES
1/2 tot 10 jaar

AANLEG
1 jaar

Overleg partners

Tracé keuze

Ontwerp

Grondverwervingen

Vergunningen

Aannemer aanduiden

Werken

Dit project zit in deze fase

Ruimte voor energie

Waterstof uit licht en lucht

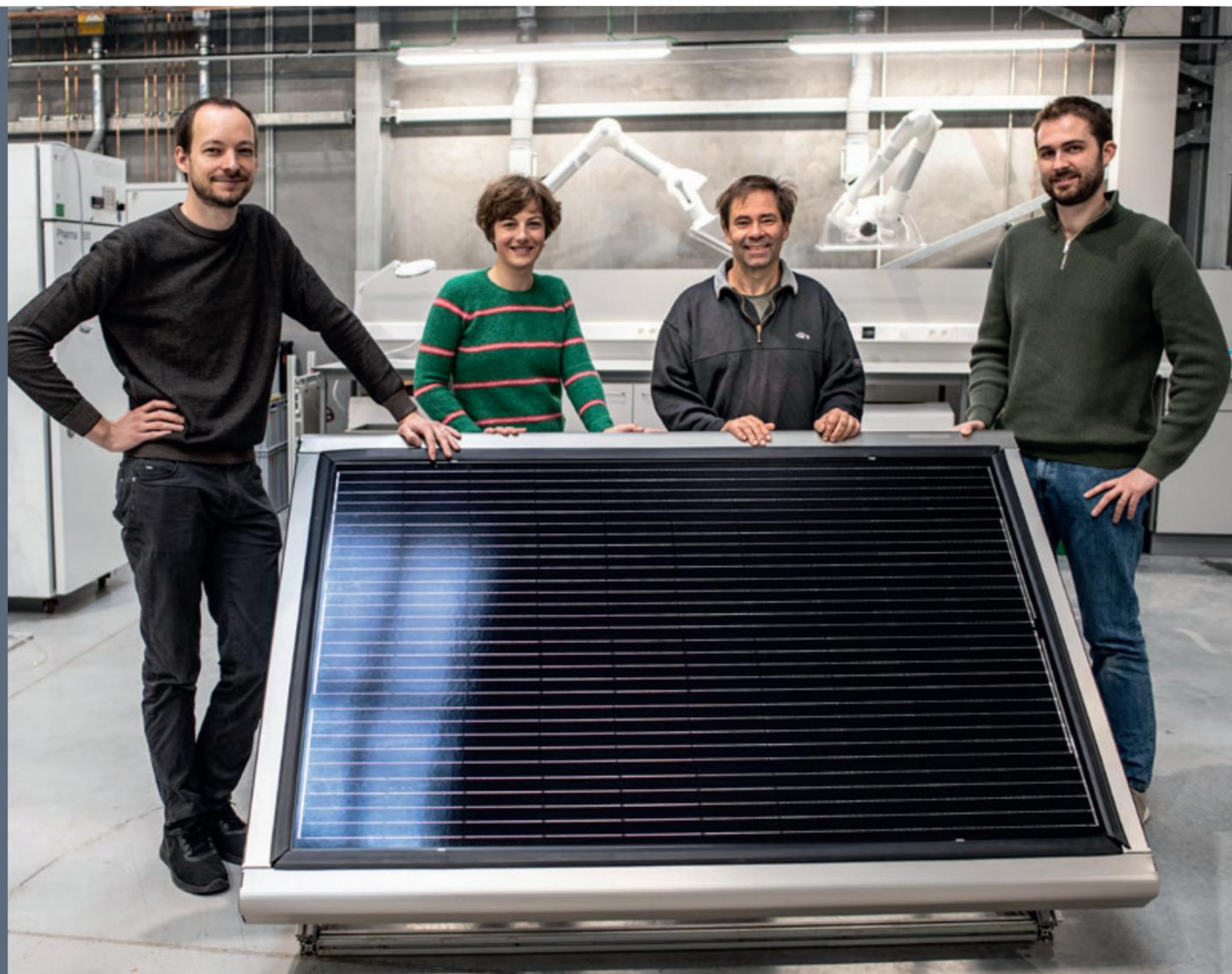
Waterstof is de brandstof van de toekomst: enorm milieuvriendelijk, gemakkelijk op te slaan en een krachtige energiebron of grondstof. Het gebruik van waterstof is niet nieuw. Risico's en mogelijkheden zijn al lang gekend en onder controle. Alleen al in de haven van Antwerpen wordt jaarlijks zo'n 260.000 ton waterstof geproduceerd uit aardgas waarbij klimaatvriendelijke CO₂ vrijkomt. Dit waterstof wordt vooral gebruikt in de chemie. Daar komt verandering in: het team van bio-ingenieurs Jan Rongé en Tom Bosserez van de KU Leuven ontwikkelde een waterstofpaneel dat vocht in de lucht rechtstreeks omzet in waterstof. Leggen we straks waterstofpanelen op ons dak?

Innovatie verdient een duwtje

The Solhyd Project is een knap voorbeeld van wat er gebeurt als de slimme koppen van kennisinstellingen, ondernemers en overheden elkaar vinden. Via Smart Hub Vlaams-Brabant stimuleert de provincie zulke samenwerkingen met een innovatiesubsidie. De subsidie bedraagt maximum 150.000 euro en niet meer dan 50% van de werkelijk gemaakte kosten.

Ook innovatieve plannen? Meer informatie, inspiratie en coaching vind je op

 www.smarthubvlaamsbrabant.belinnovatiesubsidie

The Solhyd Project, zo doopten Jan Rongé en Tom Bosserez hun onderzoek. Hun verhaal begon in 2011 toen ze het idealistische plan hadden om waterstof te maken met zonlicht. Ze begonnen na hun studies een doctoraat en verdiepten zich in de ontwikkeling van een waterstof-paneel. Er zijn immers op onze planeet overal waterstofatomen te vinden maar zelden in zuivere vorm. Het zit als verbinding onder meer in water en aardgas.

“Je hebt energie nodig om water te splitsen in waterstof- en zuurstofmoleculen”, legt Jan Rongé uit. “Als je dat op een milieuvriendelijke manier wil doen, moet je dat doen met hernieuwbare energie. Maar daar is er vandaag nog onvoldoende van. Daarom wilden we een toestel ontwikkelen dat zo efficiënt en betaalbaar mogelijk zonne-energie gebruikt om waterstof te produceren.”

Paneel met een gaskraantje

De onderzoekers kregen een innovatiesubsidie van de provincie Vlaams-Brabant en gingen een samenwerking aan met het Leuvense bedrijf Comate. Vandaag is het eerste waterstofpaneel klaar. Het lijkt sterk op een klassiek zonnepaneel. Een beetje dikker wel, met aan de

achterzijde een gaskraantje in plaats van een elektriciteitskabel.

The Solhyd Project kreeg van de KU Leuven zopas een grote productiehhal ter beschikking op de universiteitssite TRANSfarm in Lovenjoel, waar het team de productie van de eerste tientallen panelen opstart met de hulp van het innovatieprogramma Moonshot van de Vlaamse overheid.

“Waterstofgas wordt belangrijk als energieoplossing van de toekomst”

Op ons dak?

“Waterstofgas wordt belangrijk als energieoplossing van de toekomst”, meent Jan Rongé. “Het kan gebruikt worden voor enorm veel toepassingen. Wij denken in de eerste plaats aan zwaar transport, industrie en noodstroomgeneratoren. Met een warmtekrachtkoppeling kan je er ook elektriciteit en warmte mee opwekken. Waterstofpanelen op het dak? Waarom niet? Bij doorsneewoningen vermoed ik

dat pas vanaf 2030 de eerste waterstofpanelen op daken zullen verschijnen.”

Maar daarvoor zijn er meer, veel meer waterstofpanelen nodig. In de nieuwe werkloods werkt het team een eerste kleinschalige productielijn uit van panelen voor pilootprojecten. Een volgende stap is het paneel aanpassen voor industriële productie. Als het zover is, vervelt het onderzoeksproject Solhyd tot een spin-offbedrijf van de KU Leuven. “Om de panelen uiteindelijk in grote volumes te maken en te verspreiden over de wereld.”

Iedereen, overal

De Leuvense uitvinding kan het gebruik van waterstof als energiebron alleen maar versnellen. “Zonnepanelen hebben veel mogelijk gemaakt. Een kmo of een particulier gezin kan zelf elektriciteit opwekken. Zelfs een afgelegen Afrikaans dorp beschikt dankzij zonnepanelen over elektriciteit. Waterstofpanelen kunnen hetzelfde doen, maar dan voor waterstof. Dat is ook onze slagzin: voor iedereen, overal. Zo worden toepassingen mogelijk die vandaag misschien nog niet eens denkbaar zijn.” *

 www.solhyd.org

Ruimte voor voorzieningen

“Geen restje warmte gaat verloren”

De lange schoolgangen van de secundaire school Don Bosco Groenveld hebben geen lichtschakelaars meer. Bewegingsdetectoren sturen het licht aan. “Anders branden de lichten vaak uren onnodig en dat kost gewoon te veel”, zegt technisch adviseur coördinator Marc Baus. Het is één van de slimme ingrepen waarmee de school energie bespaart, net als de andere Energieke Scholen van Leuven.

Marc Baus toont ons trots de sportzaal van de school in Heverlee. “We hebben de klassieke tl-lampen vervangen door ledverlichting. Meer dan honderd lampen. Een investering die we op drie jaar hebben terugverdiend met de besparing op de energiefactuur”, zegt hij.

Dat is lang niet de enige besparing. Dankzij de bewegingsdetectoren is er geen enkele lamp meer die onnodig blijft branden, ook niet in de klassen. Ook op gas bespaart de school heel wat sinds ze de stookplaats heeft aangepakt. “Ons verwarmingsnet bestaat uit vijftien kringen die elk een deel van de campus voorzien van warmte. Zo kunnen we heel gericht verwarmen. Lokalen aan de zonnige zuidkant hoeven minder warmte dan lokalen aan de noordoostkant. En elke buis kreeg een dikke isolatiejas. Geen restje warmte gaat verloren.”

Don Bosco Groenveld is een Energieke School. Met het project Energieke Scholen werkt de provincie

Van links naar rechts: Marc Baus, Danny Pijls, Inge Delafortrie, Phillippe Moreau

Vlaams-Brabant sinds 2017 aan het verduurzamen van het energieverbruik in de Leuvense scholen. De eerste drie jaar gebeurde dat samen met de 17 scholen van de Scholengemeenschap Katholiek Secundair Onderwijs Leuven (KSLeuven), vanaf 2020 werden alle secundaire scholen betrokken.

“We stapten al te graag mee in het project van de provincie”, zegt directeur Danny Pijls van KSLeuven. “We hebben de pedagogische belangrijke taak om jongeren bewust te maken van een energievriendelijk leven. Maar we zijn ook gewoon scholen die de lokalen moeten verwarmen, die elektriciteit verbruiken, waar water vloeit.”

Quick wins

De deelnemende scholen en de provincie Vlaams-Brabant deelden de werkingsmiddelen en stelden samen coördinator Inge Delafortrie aan. “Het project heeft drie luiken. Ten eerste, een technisch luik. We hebben samen

—
We hebben de pedagogische belangrijke taak om jongeren bewust te maken van een energie-riendelijk leven.
 —

met een ingenieursbureau alle scholen doorgelicht. Hoeveel energie verbruiken ze? Hoe zit het met de isolatie? Wat zijn de energievreters? Elke school kreeg fluksometers die het energieverbruik monitoren. Met al deze gegevens kon de school aan de slag om energiebesparende maatregelen te nemen.”

Dat kost geld, en dat brengt ons naar het tweede luik: het financiële plaatje. “Energiebesparende maatregelen kan je opdelen in quick wins, investeringen op korte termijn, en investeringen op lange termijn. Quick wins zijn vaak kleine dingen die weinig geld kosten en toch meteen een verschil maken. Bijvoorbeeld, een schakelklokje dat de verlichting op tijd uitschakelt of thermostatische kranen.”

Lekkende urinoirs

“Dankzij de monitoring van ons verbruik, kwamen we te weten dat enkele lekkende urinoirs ons vele liters water kostten”, zegt Marc Baus van Don

Bosco Groenveld. “Door ze te herstellen, bespaarden we meteen heel wat.” “Investeringen op korte en lange termijn, zijn duurder”, stelt coördinator Inge Delafortrie. “Denk aan zonnepanelen, of de isolatie van muren en daken. We helpen de scholen naar alle subsidiekanalen die er zijn om die kosten te helpen dragen. Op vijf jaar tijd hebben de Leuvense scholen samen voor ongeveer twee miljoen euro geïnvesteerd in energiebesparende maatregelen.”

En de opbrengst? Tijdens de eerste drie jaar van project bespaarden de 17 deelnemende scholen 234 ton CO₂ en betaalden ze 60.000 euro minder aan energie. Ook tijdens de coronajaren 2020-2022 spaarden de Leuvense scholen samen 132 ton CO₂ uit, ondanks de ventilatieverplichting en het thuisonderwijs.

School 2030

Het derde luik is het educatieve verhaal. Duurzame energie werd een thema in

de lessen. Om alle scholen betrokken te houden en te ondersteunen, richtte Energieke Scholen samen met de dienst Onderwijs van de stad Leuven en een aantal partners zoals MOS Vlaams-Brabant, vzw Rikolto, Leuven 2030, Youth for Climate en andere organisaties School2030 op. Daar vinden ze alle antwoorden op vragen rond duurzaamheid, of het nu energie, voeding of milieuzorg is. “Vanuit onze ervaring van Energieke Scholen maakten we een draaiboek als inspiratie voor alle andere scholen. Je vindt het gewoon op de website school2030.be”, zegt Inge.

En nu? Na vijf jaar is de aandacht voor energiebesparing stevig verankerd in de scholenwerking. Stad Leuven en de scholen zelf zetten het project Energieke Scholen verder, en breiden het uit naar alle lagere scholen. *

Meer weten?

 school2030.be

Ruimte voor wonen

“Onze energie- rekening daalde tot een derde”

Het is gezellig warm in de rijwoning van Jerrel en Marie-Ange in Ruisbroek. Met een geïsoleerd dak, nieuwe ramen en een voordeur, en een energiezuinige verwarmingsketel betalen ze zich niet langer blauw aan mazout en elektriciteit. “De eerste stap was een bezoekje aan het lokale woon- en energieloket”, vertelt Jerrel.

Jerrel en Marie-Ange wonen graag in de Pieter Cornelisstraat in Ruisbroek, bij Sint-Pieters-Leeuw. Twaalf jaar wonen ze er al. “Maar door de hoge energierekeningen werd het ons stilaan te duur. We overwogen zelfs ons huis te verkopen en te verhuizen”, vertelt Jerrel. “We wonen hier zo heel erg graag. De facturen zorgden voor stress en kopzorgen. Uiteindelijk heb ik de Woonwinkel Zennevallei gecontacteerd met de vraag of ze me konden helpen met een energiescan. Ik wilde weten hoe we onze woning energiezuiniger konden maken.”

Tot hun verbazing - en geluk - kwamen Jerrel en Marie-Ange in aanmerking voor een renovatielening met uitgestelde betaling van de provincie Vlaams-Brabant. “Ik combineerde twee jobs en dacht dat ik net te veel zou verdienen. Maar niet dus, en gelukkig maar. Want ik ben helemaal niet technisch aangelegd. Ik heb geen idee hoe je aan een renovatie begint of waar je moet op letten als je offertes vergelijkt. De hulp van renovatiebegeleider Walter kwam heel goed van pas.”

Gebarsten lichtkoepel

Renovatiebegeleider Walter voerde samen met de deskundige hulp van het Provinciaal Steunpunt Duurzaam Bouwen en Wonen een scan uit. Al snel werd duidelijk wat er moest gebeuren. “De oude verwarmingsketel deed het nog amper. Daarom verwarmden Jerrel en Marie-Ange de kamers met elektrische vuurtjes, waardoor energiekosten ook opliepen. Het dak bleek niet geïsoleerd te zijn, de ramen en de voordeur evenmin. Door een gebarsten lichtkoepel voelde je de koude lucht naar binnen stromen.”

Walter vroeg prijsoffertes aan, vergeleek die en stippelde samen met de bewoners een renovatieproject uit. Het dak kreeg een isolatielaag. De lichtkoepel, de voordeur en de ramen van de voorgevel werden vervangen. De oude mazoutketel ruimde plaats voor een energiezuinige gasketel. “Bij zulke renovatieprojecten kijken we altijd eerst naar de veiligheid van de woning. Je hebt niets aan een goed geïsoleerde woning als die niet veilig is. Vaak hangen veiligheid, comfort en energiezuinigheid samen.”

Meerwaarde

Jerrel en Marie-Ange merkten het effect van de renovatie meteen op hun energierekening. “Die daalde tot amper een derde. Het voelt ook gewoon warmer in huis nu de spleten en kieren gedicht zijn, ook zonder de verwarming aan te zetten. Het mooiste van het verhaal? Dankzij de renovatielening met uitgestelde betaling hoeven we de investering nu nog niet terug te betalen. Dat hoeft pas als we de woning verkopen. Dankzij de investeringen is die waarde trouwens een stuk hoger.”

Die renovatielening bedraagt maximaal 30.000 euro per woning. Dankzij de geldende premies hebben Jerrel en Marie-Ange voor nog een hoger bedrag kunnen investeren. “Die premies krijg je normaal gezien pas na de werken”, zegt Walter. “Maar dankzij onze samenwerking hebben we van het OCMW van Sint-Pieters-Leeuw een voorschot op die premies kunnen krijgen. Zo konden we alle geplande werken uitvoeren.” *

Vlaams-Brabant renoveert met je mee

Denk je eraan om je verouderde verwarmingsketel te vervangen voor een duurzamer alternatief? Ontsnapt er nog te veel warmte door het niet-geïsoleerde dak van je woning of door je ramen met enkel glas?

Een woning energiezuiniger maken is goed voor je energiefactuur en het milieu. Je bent minder afhankelijk van fossiele brandstoffen, je woning krijgt een hogere verkoopwaarde en je woont in een gezonder en comfortabeler huis. Maar renoveren is niet goedkoop en vaak een bron van zorgen en stress. Daarom helpt de provincie Vlaams-Brabant je daar graag bij.

Renovatielening met uitgestelde betaling

Renoveer nu en betaal pas terug als je je huis verkoopt

Moet je belangrijke renovatiewerken aan je woning uitvoeren, maar kan je dat niet betalen? Twintig gemeenten in Vlaams-Brabant hebben dit voorjaar ingetekend op de nieuwe oproep om deel te nemen aan het provinciaal aanbod renovatieleningen met uitgestelde terugbetaling. Je hoeft met deze lening maandelijks niets af te betalen. Pas als je jouw woning verkoopt, schenkt of privé verhuurt, betaal je het geleende bedrag terug. Het

bedrag van de lening bedraagt maximaal 30.000 euro per renovatie.

Bovendien ontzorgt een renovatiebegeleider je volledig: hij maakt voor jou een renovatieplan, contacteert aannemers, vergelijkt offertes, vraagt premies aan en begeleidt de werken.

De twintig gemeenten die dit jaar intendend op dit aanbod zijn

Aarschot, Begijnendijk, Bekkevoort, Bever, Diest, Geetbets, Gooik, Halle, Hoegaarden, Holsbeek, Kampenhout, Keerbergen, Kortenaeken, Landen, Linter, Merchtem, Scherpenheuvel-Zichem, Sint-Pieters-Leeuw, Tienen en Zoutleeuw.

Er zijn belangrijke voorwaarden, waaronder inkomstenvoorwaarden, waaraan voldaan moet worden. Daarnaast wordt een sociale en technische screening uitgevoerd op de ingediende dossiers. Alle voorwaarden vind je op

 www.vlaamsbrabant.be/subsidierententie

Aanvullende renovatielening

Financier je renovatie met een lening aan 0,5%

Kom je niet in aanmerking voor een renovatielening met uitgestelde betaling? Of 'Mijn VerbouwLening' van de Vlaamse overheid? Dan misschien wel voor de aanvullende renovatielening van de provincie Vlaams-Brabant. Je kan voor renovatie- en isolatiewerken tot maximaal 22.500 lenen aan een intrestvoet van 0,5%. Let op, geld lenen kost ook geld

Alle voorwaarden vind je op

 www.vlaamsbrabant.be/aanvullende-renovatielening

Hulp nodig?

Een vraag over premies of voordeelige renovatieleningen? Wil je een energieprestatiecertificaat van je woning of zoek je kwalitatieve aannemers? De medewerkers van de lokale woon- en energieloketten, helpen je graag met jouw woningrenovatie.

Meer info vind je op

 www.vlaamsbrabant.be/woon-en-energie-loketten

Hoe verlaag je jouw energiefactuur? Zeven tips.

De winter staat voor de deur. Met deze zeven tips bespaar je energie in huis. Want de goedkoopste energie is de energie die je niet verbruikt.

Vermijd sluipverbruik. Sommige toestellen blijven energie verbruiken wanneer ze in stand-by of 'uit' staan.

Zet je **thermostaat** niet hoger dan 20° overdag en desnoeds maar op max. 19°. Dit om de energiekosten op je factuur te drukken.

Regel de temperatuur in huis met je **thermostaat**, niet met de kraantjes aan je radiatoren.

Laat je **verwarmingssysteem** en de temperatuur van de **waterboiler op punt zetten**. Veel systemen hebben een onnodig hoge aanvoertemperatuur.

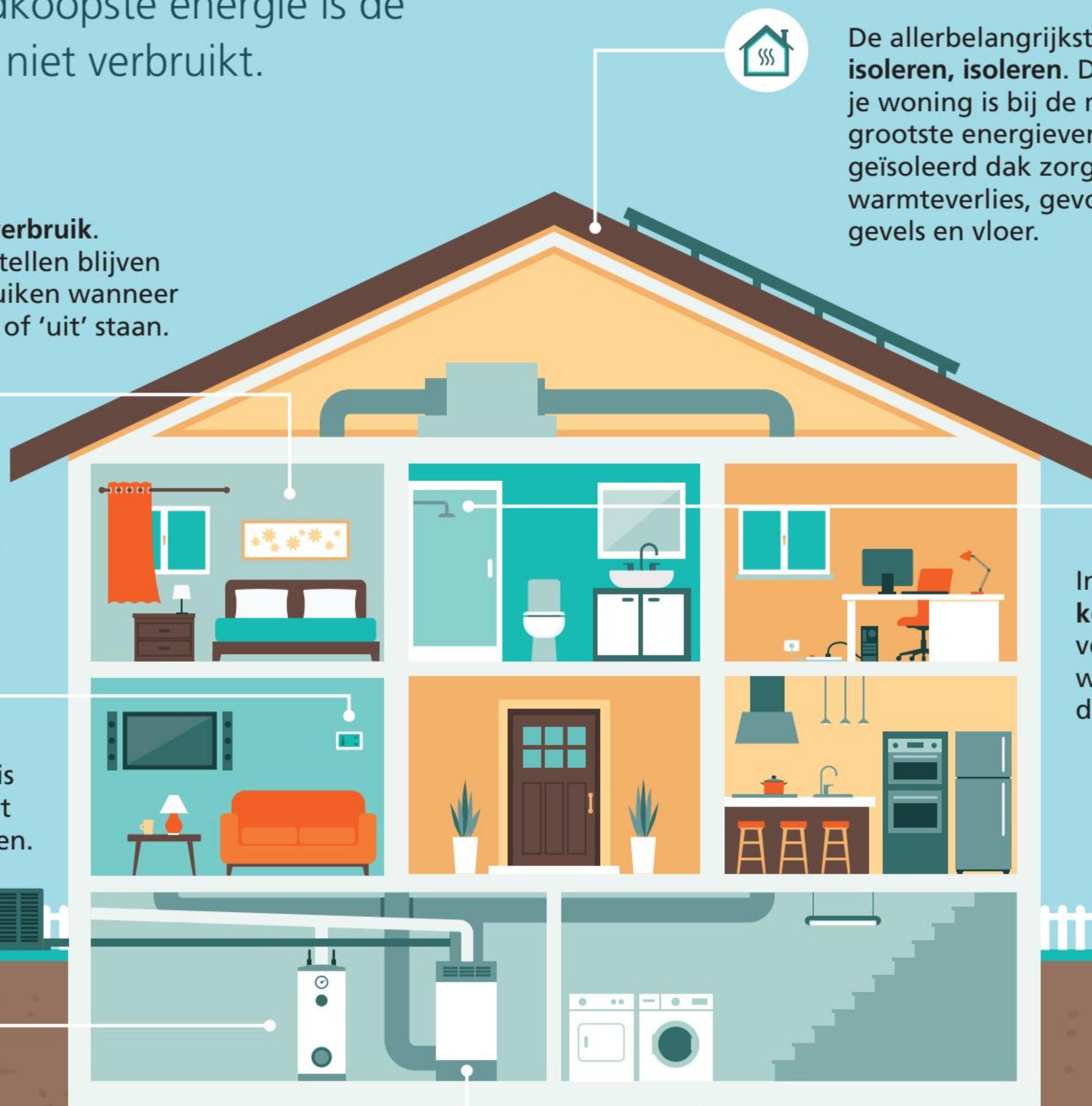
De allerbelangrijkste tip: **isoleren, isoleren, isoleren**. De verwarming van je woning is bij de meeste gezinnen de grootste energieverbruiker. Een slecht geïsoleerd dak zorgt voor het grootste warmteverlies, gevolgd door ramen, gevels en vloer.

Installeer een **spaardouchekop**. Een gewone douchekop verbruikt al snel tien liter water per minuut, een spaardouchekop slechts 5 tot 6 liter.

Laat je **verwarmingssketel** jaarlijks **onderhouden**. Dat is trouwens wettelijk verplicht voor een gasketel om de twee jaar. Een slecht onderhouden verwarming verbruikt meer.

Ruimte voor water

Meanders in de Meiskens- beek

De Meiskensbeek in Humbeek stroomt weer in zachte bochten door een open bedding. Zo krijgt de beek terug zuurstof, en voert ze het water trager af en krijgt het water meer tijd om te infiltreren.

De bewoners van de Hof ter Wilderlaan in Humbeek kampten al verschillende keren met wateroverlast in hun achtertuin. Door een combinatie van felle regenval en moeilijke afwatering doorheen haar overwelfde gedeelte trad de Meiskensbeek meermaals buiten haar oevers. Een verstopping van de overwelfing was genoeg om de hele straat te bedreigen.

Samen met de gemeente en Aquafin werkte de provincie aan een oplossing. De Meiskensbeek onderging een metamorfose. Waar ze voordien ingebuisd was, stroomt ze nu opnieuw in open bedding. Zo krijgt het water meer ruimte en verkleint de kans op plaatselijke wateroverlast aanzienlijk.

Oude kaarten

De dienst waterlopen haalde er de oude kaarten van de Vlaamse Hydrografische Atlas (1950) bij om de licht meanderende, historische loop van de beek te herstellen. Ruwe breuksteen en houten palen zorgen voor stevige oevers, bestand tegen sterke stroming. ✱

Infopunt water

Heb je een vraag over een Vlaams-Brabantse waterloop? Wil je een hinderlijke situatie melden? Contacteer het infopunt water.

 www.vlaamsbrabant.be/infopunt-water

 infopuntwater@vlaamsbrabant.be

Ruimte voor biodiversiteit

“Landbouwers en leeuweriken zijn de beste vrienden”

De Korbeekstraat is niet meer dan een smalle veldweg als ze zich diep in het akkerlandschap van Leefdaal boort. Een prachtig stukje natuur, waar de zeldzame veldleeuwerik en de geelgors wonen. Hier in het Dijleland versterken de landbouw en de biodiversiteit elkaar.

De vergezichten over het glooiende landschap van het Dijleland reiken kilometers ver. Holle wegen en diepe beek- en riviervalleien snijden het landbouwplateau aan. Grote vierkantshoeves herinneren eraan dat hier al eeuwen geboerd wordt. De bossen zijn nog veel ouder. Meerdaalwoud, Zonienwoud, Bertembos en andere boscomplexen zijn restanten van het oude Kolenwoud.

Kapstoksoorten

“Een bijzonder fraaie streek, maar er zijn uitdagingen”, zegt Hans Roosen, bedrijfsplanner bij de Vlaamse Landmaatschappij (VLM). “Schaalvergroting in de landbouw en bodemerosie spelen de biodiversiteit

parten. Op de open plateaus vind je nog soorten als de geelgors, de patrijs en de veldleeuwerik, terwijl die op veel plaatsen in Vlaanderen verdwenen zijn. Dus moeten we ze hier koesteren. Het zijn kapstoksoorten: in een gebied met veel geelgorzen en veldleeuweriken kan je ook al eens een velduil, een grauwe of een blauwe kiekendief vinden. Zoals in veel ecosystemen heb je een brede basis nodig om dan ook die paar iconische soorten te kunnen onderhouden.”

Nestgelegenheid

De landbouwers zijn de sleutel naar meer biodiversiteit. De VLM sluit met hen vijfjarige beheerovereenkomsten af. “De landbouwer levert dan extra

inspanningen voor milieu, natuur en biodiversiteit op zijn landbouwbedrijf, inspanningen die verder gaan dan wat wettelijk verplicht is”, zegt Hans. “Zo leggen ze brede gras- en kruidenrijke randen aan. Daar vinden de dieren nestgelegenheid en voedsel. De landbouwers krijgen een marktconforme vergoeding voor specifieke faunamaatregelen en voor de bloemrijke randen waarmee ze waardevolle holle wegen en bossen bufferen.

Niet oogsten

Ook midden op de velden zie je hier en daar perceeltjes graan die niet worden geoogst. “Faunavoedselgewas”, noemt Hans het. “De veldleeuwerik die in de zomer insecten eet, schakelt in de winter over op granen en zaden.”

“We streven naar een dekking van 8 tot 10% van zulke faunavriendelijke infrastructuur in het landschap. De groene buffers en kruidenrijke randen vormen niet alleen een thuis voor veel typische planten en dieren. Ze leveren ook diverse maatschappelijke diensten zoals bijvoorbeeld bestuiving, natuurlijke plaagbeheersing, waterzuivering, waterberging en erosiebestrijding.”

Meer weten over de beheerovereenkomsten van de Vlaamse Landmaatschappij?

www.vlm.be/beheerovereenkomsten

<https://youtu.be/WUlcE6FMgs>

De Vlaamse Landmaatschappij werkt momenteel mee aan de voorbereiding van nieuwe beheerovereenkomsten in het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027. De thema's van deze nieuwe overeenkomsten zijn onder meer soortenbescherming, bufferen en verbinden, onderhoud van kleine landschapselementen en botanisch beheer.

De Brabantse Wouden

Vanop het open landbouwplateau van Zuid-Dijleland zie je altijd wel een bos aan de horizon. Het zijn relictten van het oeroude Kolenwoud dat de streek ooit helemaal bedekte. De streek van eeuwenoude bossen, meanderende rivieren, holle wegen en open velden is kandidaat als Nationaal Park. In 2023 wil de Vlaamse overheid vier parken erkennen die het label Nationaal Park Vlaanderen zullen mogen dragen.

In de Brabantse Wouden - zo heet het projectgebied van Hallerbos tot Meerdaalwoud - heeft de natuur potentie én marge om nog te versterken. Met plaats voor duurzame recreatie en landbouw. De VLM-beheerovereenkomsten zijn een mooi voorbeeld van hoe landbouw een steentje bijdraagt in de ontwikkeling van het gebied.

Meer weten over Nationaal Park Brabantse Wouden?

www.brabantsewouden.be

Landbouw in het Dijleland: enkele cijfers

Ruim **200**
LANDBOUWBEDRIJVEN,
voornamelijk akkerbouw

10.000 ha
30% graan, 30% grasland,
16% mais

8,5% werkt
BIOLOGISCH
in Vlaanderen is dit slechts **2,6%**

500 ha
VLM-BEH-
OVEREENKOMSTEN
in het Dijleland, binnen de
perimeter van Brabantse Wouden

Een dam tegen erosie

Een houthakseldam van 38 meter lang vrijwaart de Laan en de Vossebeek in Huldenberg voortaan van modderstromen. Bij hevige regenval stroomde de vruchtbare bovenlaag van een hellend landbouwperceel het dal in. De opgeworpen dam is, met steun van het Vlaams Landbouw investeringsfonds (VLIF), een van de vele creatieve oplossingen die de erosie-coördinatoren van de provincie Vlaams-Brabant uitdenken voor erosieprobleem in het glooiende Dijleland.

De provincie zorgde met financiële hulp van de betrokken gemeenten

en de Vlaamse overheid al voor 45 erosiepoelen en 103 plantaardige dammen. De erosiepoelen vangen afstromend modderwater tijdelijk op. De modder bezinkt in de poel en het water vloeit vertraagd af. Dammen werken als een filter: de modder wordt tegengehouden en het afstromend water loopt er doorheen.

Meer weten?

www.erosie.be

www.vlaamsbrabant.be/erosie

WAT IS JOUW MOOISTE PLEKJE VAN VLAAMS- BRABANT?

MAIL ONS!

Wil je ook verrast worden met een mooie prijs? Mail dan jouw favoriete plek met een woordje uitleg bij naar

@ info@vlaamsbrabant.be

*Het favoriete plekje van
Lindsay Vanesch in Linden*

Lindsay woont al twintig jaar in Linden en nog steeds kan ze genieten van de verbluffende vergezichten aan de rand van het Chartreuzenbos. "Elk keer ik het kruispunt van de Slangenstraat met de Leming voorbijkwam, dacht ik: wat is het uitzicht hier toch prachtig. En hoe perfect zou een zitbankje op deze plek zijn. Mijn verbazing was groot toen ik enkele maanden geleden een gloednieuwe picknickbank zag op mijn favoriete plek. Het plaatje is volledig. De ideale plaats om gewoon even te gaan zitten en te genieten van het uitzicht. Je komt helemaal tot rust."

Proficiat!

Proficiat Lindsay, je wint met jouw favoriete plekje een gulle mand streekproducten. *

Project Generate Your Muscle

RENOVEREN MET STAMCELLEN

Eén op 3500 jongens wordt geboren met de ziekte van Duchenne. De spierziekte is ongeneeslijk en progressief, waardoor de levensverwachting niet hoog is. Een behandeling is er nog niet, maar in het gerenommeerde Stamcelinstituut van de KU Leuven leeft hoop. Professor Maurilio Sampaolesi en zijn team slagen erin om met gemodificeerde stamcellen de aanmaak van nieuwe spiermassa te bevorderen.

Aan de muur van zijn bureau in het Stamcelinstituut op campus Gashuisberg hangt een foto van een Italiaanse oma. "Mijn grootmoeder werd 102 jaar en ze is het bewijs van wat goede cellen kunnen betekenen", vertelt professor Maurilio Sampaolesi.

Naast de glimlachende oma hangt een andere foto. Van een jongen uit Leuven met de ziekte van Duchenne. Het is voor deze jongen en zoveel andere patiënten dat de professor werkt aan een nieuwe therapie. De KU Leuven is een partner van het Europese project GYM, Generate Your Muscle, samen met universiteiten van Maastricht, Hasselt, Luik en Aken.

De renovatie van je lichaam

De therapie stoelt op stamcellen, de cellen in ons lichaam die zichzelf kunnen vernieuwen. "Een huis is gebouwd met stenen. Een mooi oud huis sloop je niet, maar renoveer je met nieuwe stenen. Ons lichaam doet hetzelfde. Als er cellen in ons lichaam beschadigd zijn, heb je andere cellen nodig om die te vervangen", legt professor Sampaolesi uit. "Die stamcellen zitten overal in ons lichaam en hebben elk een specifieke taak. Stamcellen in de lever, kunnen alleen je

lever herstellen. De stamcelneuronen in je hersenen, zorgen ervoor dat je na een herseninfarct toch kan herstellen. Ook onze spieren hebben spierstamcellen."

Maar in het prille begin hadden stamcellen nog geen specialisatie. "Als een zaadcel en een eicel elkaar vinden, smelten ze samen tot een nieuwe cel: een zygoot. Die cel splitst zich, telkens opnieuw, en in een volgend stadium in de embryonale ontwikkeling vormt zich een blastocyste. Dat lijkt op een hol balletje met daarin een groep cellen. Dat zijn pluripotente stamcellen, een moeilijke naam voor cellen die zich kunnen ontwikkelen tot elk celtype van een lichaam. Voor je hart, nieren, lever, voor welke functie in je lichaam ook."

Een cel herprogrammeren

Bij mensen met een genetische spierziekte zoals de ziekte van Duchenne, kunnen de spierstamcellen het herstelwerk niet aan. De patiënt verliest dus spiermassa en uiteindelijk begeeft het hart – ook een spier. De onderzoekers slaagden erin om een willekeurige cel van ons lichaam te modifieren. "We maken er een pluripotente stamcel van, dus een cel die zich kan ontwikkelen tot

elk celtype. We kweken deze cellen op in een veilige, gecontroleerde omgeving tot we er voldoende hebben om in het lichaam aan te brengen, waar ze de beschadigde spieren herstellen."

Dat klinkt eenvoudig, maar dat is het niet. De stamcellen zijn heel gevoelig en krachtig. "Wat ze onvoorspelbaar maakt. Wat als ze oncontroleerbaar beginnen te groeien en een tumor vormen? Dat is wat wij hier in Leuven nu onderzoeken: hoe maken we deze nieuwe therapie veilig? De klinische studies naar de veiligheid en de effectiviteit lopen."

Spin-off

Stamceltherapie is duur, vooral omdat het opschalen van stamcellen een heel secuur proces is. Dat moet gebeuren in een laboratorium waar elke besmetting of verontreiniging uitgesloten wordt. Het project GYM wil een spin-offbedrijf starten dat zich specifiek hierop richt. Dat moet de opschaling versnellen en betaalbaar maken. *

 www.generateyourmuscle.com

Met Europese en Vlaams-Brabantse steun

Het project GYM - Generate Your Muscle - loopt drie jaar en heeft een budget van drie miljoen euro. Dat komt grotendeels van Europa in het kader van Interreg, een subsidieprogramma voor samenwerkingsprojecten over landsgrenzen heen. De KU Leuven werkt in het project GYM samen met de universiteiten van Maastricht, Hasselt, Luik en Aken.

Ook de provincie Vlaams-Brabant steunt met 100.000 euro. Het project zorgt niet alleen voor de nodige uitstraling en naambekendheid van onze hoogtechnologische, innovatieve regio, met de oprichting van een spin-offbedrijf zijn er ook rechtstreekse economische

gevolgen. Ook het hoogtechnologische bedrijf Integrated DNA Technologies uit Haasrode is een belangrijke leverancier in het project.

Ook voor jou?

Heeft jouw organisatie of onderneming ook plannen om samen te werken met partners uit andere EU-landen, Noorwegen of Zwitserland? Misschien kom je wel in aanmerking voor een Interreg subsidie.

Meer weten?

 www.vlaamsbrabant.be/innovatie

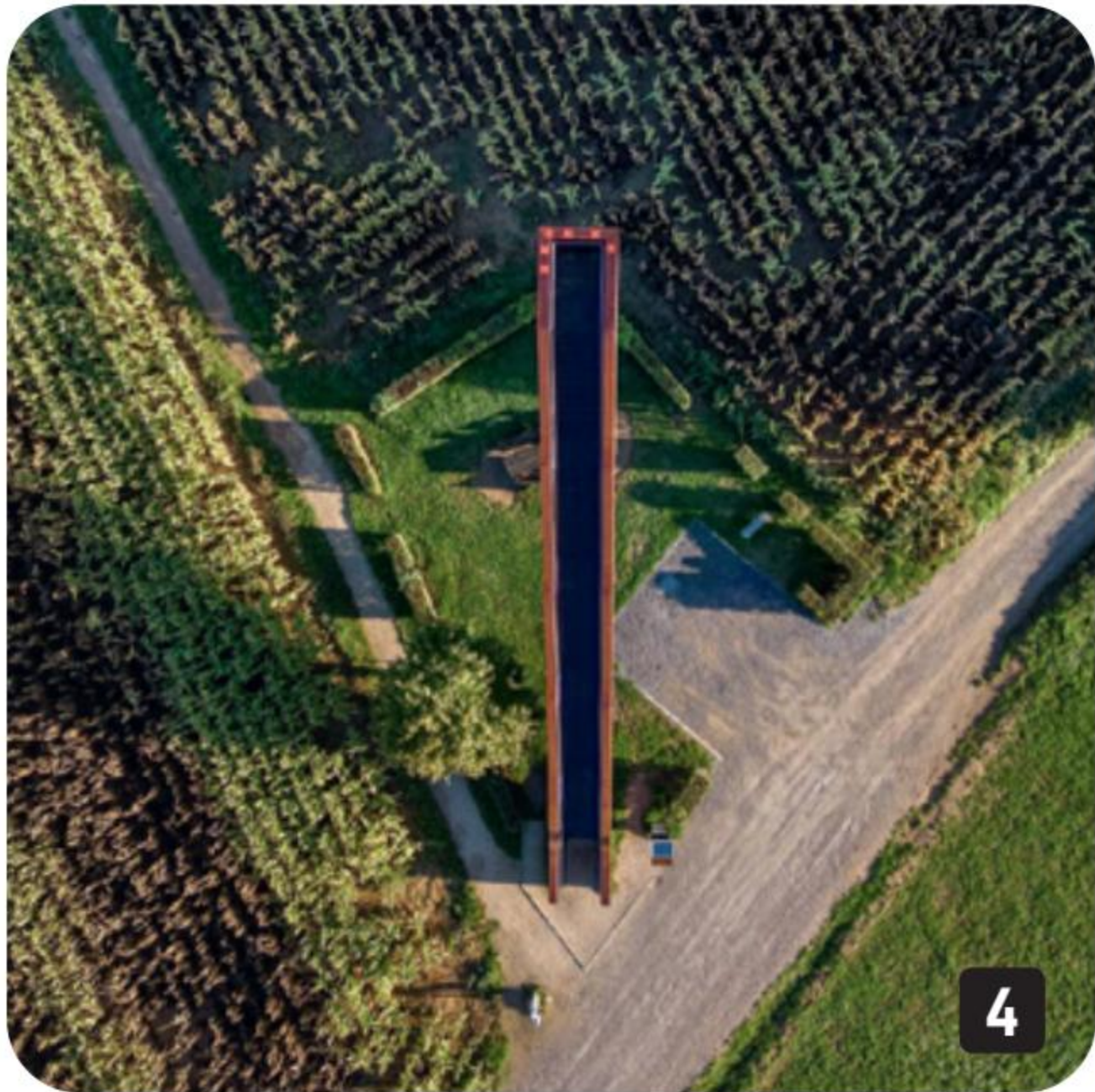
1

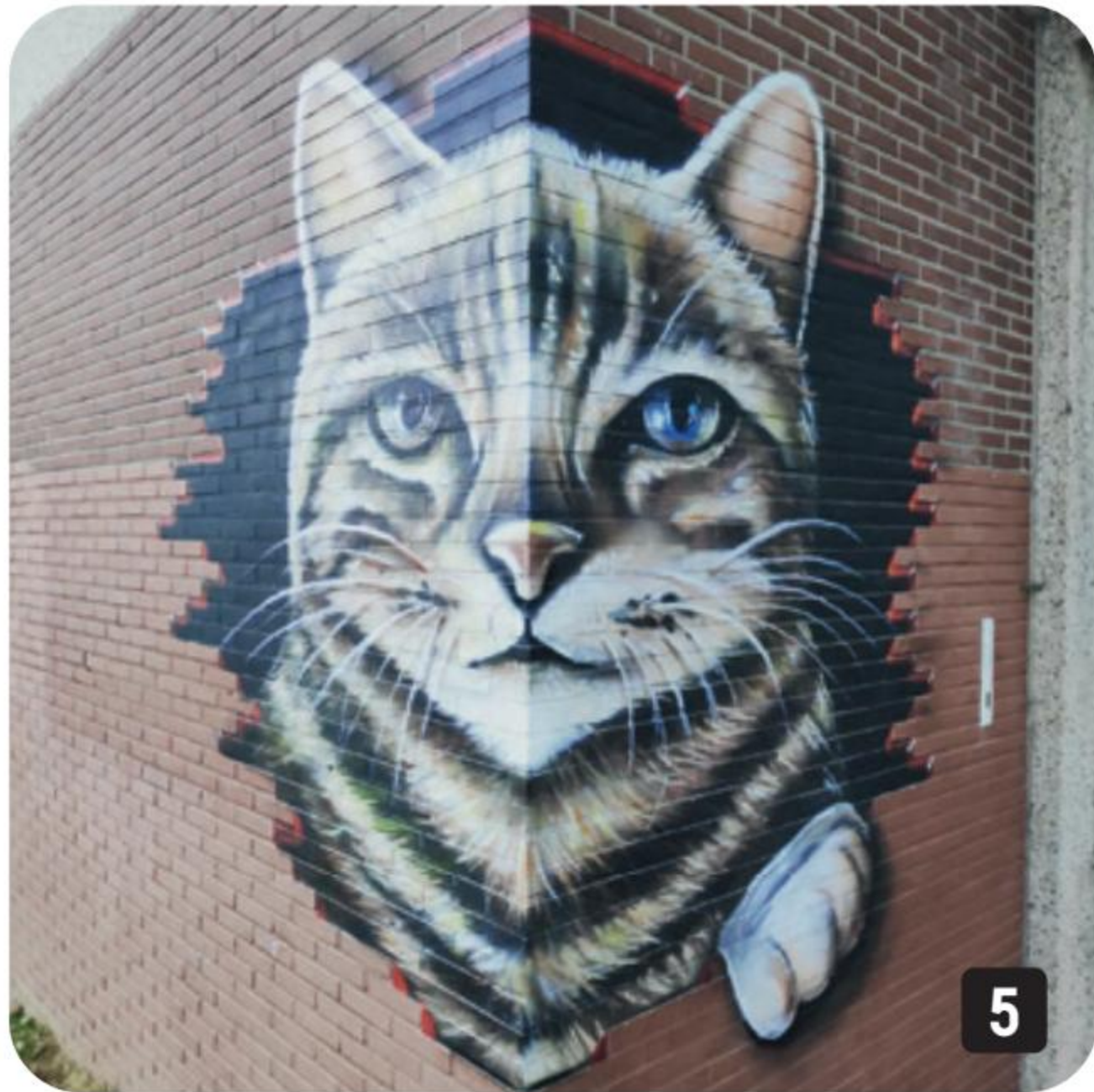
2

3

4

5

6

7

8

9

HERFST IN #VLAAMSBRABANT

De herfst van Vlaams-Brabant zindert nog volop na op Instagram. Jouw winterfoto volgende keer hier?

Even op Instagram zetten met de #vlaamsbrabant.

- 1 @ tessa.van.winkel, #boswandeling #helloautumn #wandelenindenatuur
- 2 @ mollem.walkers, #opstapdwarsdoorvlaanderen #wijwetenvanwandelen
- 3 @ marijkebroothaers, #trolieberg #leuveninbeeld #hageland
- 4 @ philippevd, #vlaamsbrabant #djimini3pro #dji #uitkijktoren #landscape
- 5 @ belgiumstreetart, #tervuren #vlaamsbrabant #belgianstreetart #graffiti
- 6 @ koen.1282, #avondzon #langdorp #aarschot #landscape_lovers #dronestagram
- 7 @ rice.ramakers, #vlierbeek #vangogh #sunflower #leuvenbelgium
- 8 @ benjamin.stagram, #lennik #pajottenland #minipony #kasteelvangaasbeek
- 9 @ kids_go_, #speelbos #uitmetkids #1000uurdedeuroit #kinderpret #rottegeaten